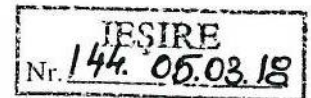

Salvați Copiii
Save the Children România

Către Camera Deputaților
În atenția domnului Deputat Dehelean Silviu

Ref: L67/2018 (Senatul României) - Propunere legislativă privind alăptarea în spații publice

Stimate domnule Dehelean,

Salvați Copiii consideră că propunerea legislativă privind alăptarea în spații publice¹ răspunde nevoii de protecție a mamelor și copiilor lor împotriva oricărei forme de discriminare ori de încălcare a dreptului la hrană al copiilor. Sunt binevenite sancțiunile cu amendă pentru faptele de evacuare dintr-un spațiu public a mamei și copilului, interzicerea în orice mod a alăptării sau refuzul de a furniza servicii unei persoane pe motiv că mama își hrănește copilul la sân. Astfel de reglementări de protecție a mamei și copilului în unul dintre momentele esențiale ale relației mamă-copil, cu beneficii uriașe pentru sănătatea lor biologică și emoțională, se aflau de mult timp pe agenda societății civile și a specialiștilor din domeniul medical.

Ne exprimăm însă îngrijorarea cu privire la impunerea, în forma actuală a **proiectului de lege, a limitei de vârstă a copilului protejat împreună cu mama sa împotriva discriminării**. Cu toate că, în *Expunerea de motive* a inițiativei legislative, se invocă caracterul discriminatoriu al comportamentelor care se opun ori îngreșesc alăptarea copiilor în spații publice, reglementările propuse vor avea ca efect, în final, instaurarea unui regim de protecție exclusiv pentru mamele care au la sân copii mai mici de 2 ani. Articolul 2 al proiectului de lege face referire, în mod repetat și suspect de precis, la vârsta copilului alăptat, "*copil alăptat de până la 24 de luni*", lăsând de înțeles că inițiatorii scot din sfera de protecție situațiile când copiii depășesc această vârstă.

Limita de vârstă a copilului ("copil de până la 24 de luni") este contrară interesului superior al copilului. Păstrarea acestei restrângeri a vârstei copilului (24 de luni) conferă proiectului de lege valențele unui text juridic discriminatoriu *sui generis* la adresa mamelor și copiilor lor. În opinia noastră, nu există nicio rațiune juridică, medicală ori etică pentru includerea acestei limitări. Reamintim inițiatorilor propunerii legislative că orice reglementare adoptată în domeniul respectării și promovării drepturilor copilului se subordonează cu prioritate interesului superior al copilului, principiu constituțional, în determinarea căruia trebuie să se aibă în vedere nevoile de dezvoltare fizică, psihologică, de educație și sănătate, de securitate și stabilitate și apartenență la o familie ale copilului, fie de 24 de luni fie mai mare. Concluzia este că această condiționare legată de vârsta copilului încalcă dreptul la viață și dezvoltare al copilului și, pe cale de consecință, este contrară interesului său superior.

¹ Vezi forma inițiatorului, expunerea de motive și avizele consultative la link <https://senat.ro/legis/lista.aspx>

Recomandarea OMS pentru continuarea alăptării nu se oprește la vârsta de 2 ani a copilului. Deoarece nu putem presupune existența vreunui argument rațional pentru această separare deliberată a copiilor mai mici de 2 ani, protejați împotriva discriminării, de ceilalți copii mai mari, care sunt excluși de la protecție, considerăm că s-a aplicat *per se* recomandarea Organizației Mondiale a Sănătății de a continua alăptarea până la vârsta de doi ani a copilului. De fapt, în toate textele OMS în care este promovată alăptarea ca măsură primordială în asigurarea sănătății și supraviețuirii copilului în primii săi ani de viață, se vorbește despre alăptarea exclusivă în primele 6 luni de viață ale copilului și continuarea hrănirii la sân *până la împlinirea vârstei de 2 ani a copilului și dincolo de această vârstă*.² Această recomandarea OMS nu poate deveni punct de plecare ori argument în emiterea unei restricții de vârstă a copilului al cărui drept de a fi hrănit cu lapte matern este fundamental și niciodată supus vreunei condiționări arbitrare exterioare ființei sale.

Cu excepția Scoției, legislațiile din țările europene și din alte state ale lumii nu impun un prag al vârstei copilului. În Marea Britanie, legea *Equality Act 2010*³ clarifică protecția împotriva discriminării ori hărțuirii mamelor care-și alăptează copilul în spații publice, indiferent de vârsta acestuia. În proiectul de lege inițial, fusese introdusă limita de 6 luni a vârstei copilului care beneficia de protecție în cazul alăptării lui în spații publice. Organizațiile civice ale mamelor, ale medicilor și reprezentanții instituțiilor medicale s-au opus acestei limite, subliniind faptul că politicienii fac o mare confuzie între recomandarea OMS de alăptare exclusivă a copilului până la 6 luni cu protecția mamei împotriva discriminării care nu ar trebui să fie limitată în niciun fel de vârsta copilului alăptat. De asemenea, legislația muncii din Franța⁴ oferă o serie de facilități de hrănire a copilului la locul de muncă și nu face nicio precizare cu privire la vârsta copilului. Curtea Supremă de Justiție a Canadei⁵ a apărut, prin hotărâri judecătorești, dreptul mamei de a alăpta în spații publice, iar *Human Rights Act*⁶, adoptat în câteva provincii, interzice discriminarea fără alte precizări privind vârsta copiilor. Legislațiile din Suedia, Finlanda, Islanda ori Spania nu amintesc de nicio limită de vârstă a copilului alăptat.

Considerăm că trebuie modificat imediat proiectul de lege aflat în procedură legislativă în Senatul României, prin eliminarea pragului de vârstă al copilului. Argumentele prezentate mai sus impun eliminarea din cele 3 texte juridice (art. 2 al proiectului de lege,

² "The World Health Organization (WHO) recommends exclusive breastfeeding for the first 6 months of life, followed by continued breastfeeding with appropriate complementary foods for **up to 2 years or beyond**." *Guideline: protecting, promoting and supporting breastfeeding in facilities providing maternity and newborn services*. 2017, WHO. Link: <https://goo.gl/7zumN7>

³ *Equality Act 2010*, pct. 13 (6) a). Link: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2010/15>

⁴ <https://www.lilfrance.org/1137-53-ce-que-dit-la-loi>

⁵ <https://www.canlii.org/fr/qc/qctdp/doc/2005/2005canlii35842/2005canlii35842.html>

⁶ De exemplu, *Nova Scotia's Human Rights Act*, <http://www.infactcanada.ca/humanright.htm>

literelor a, b și c) a sintagmei "de până la 24 de luni", textul de lege devenind următorul:

Art. 2. Constituie contravenție și se sancționează faptele săvârșite în oricare din următoarele forme:

- a) Evacuarea dintr-un spațiu public a unei mame care are dreptul de a se afla în acel spațiu și care alăptează un copil;*
- b) Interzicerea în orice mod a alăptării în spații publice a unui copil;*
- c) Refuzul furnizării de servicii unei persoane pentru că alăptează un copil, în condițiile în care persoana are dreptul de a beneficia de serviciul respectiv.*

Nu credem că este nevoie de definirea sintagmei "spațiu public", conform celor sugerate de Consiliul Legislativ în avizul său consultativ, deoarece înțelesul său comun este circumscris juridic la situațiile în care mama are "dreptul de a se afla" în acel spațiu în care are loc alăptarea copilului. Orice definiție ar putea conține temeieri de interpretare în favoarea celor care se vor opune ori vor obstrucționa dreptul mamei de a-și hrăni copilul la sân în spații publice.

În speranța că observațiile și recomandările noastre vor fi avute în vedere, **Salvați Copiii își afirmă disponibilitatea pentru participare, prin reprezentanții săi, la dezbaterile din cadrul comisiilor parlamentare pe acest subiect.**

Vă mulțumim.

Cu deosebită considerație,

Gabriela Alexandrescu

Președinte Executiv

